

Sygn. akt XVII AmA 18/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: **SSO Ewa Malinowska**

protokolant: sekretarz sądowy Patrycja Żuk

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania **A. N.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i

Konsumentów z dnia 2 grudnia 2013 roku nr (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od powoda A. N. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt: XVII AmA 18/14

UZASADNIENIE

W dniu 2 grudnia 2013 r. Prezes UOKiK Delegatura w K. wydał decyzję nr (...) mocą której na podstawie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:

a) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, działania A. N. polegające na bezprawnym zaniechaniu umieszczenia w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy pod nazwą „zamówienie i umowa sprzedaży” informacji, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodnością towaru z umową co jest sprzeczne z art. 13 ust. 4 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, i jednocześnie stwierdził zaniechanie tej praktyki z dniem 2 lipca 2013 r.

b) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, działania A. N. polegające na bezprawnym zaniechaniu wręczania konsumentom wzoru odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa, co jest sprzeczne z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz stwierdził zaniechanie tej praktyki z dniem 15 października 2012 r.

c) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów bezprawne, godzące w interesy konsumentów działania A. N. polegające na stosowaniu we wzorcu umowy pod nazwą „Zamówienie i umowa sprzedaży” postanowienia umownego wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone tj.

postanowienia o treści „Ewentualne spory wynikające z realizacji niniejszej umowy rozstrzyga Sąd rejonowy w Poznaniu.” i stwierdził zaniechanie tej praktyki z dniem 15 października

2012 r.

Z tytułu powyższych naruszeń Prezes UOKiK nałożył na A. N. kary pieniężne w wysokościach, odpowiednio, 3 159 zł, 7 897 zł i 632 zł. (k. 3 – 11)

W odwołaniu od powyższej decyzji A. N. zaskarżył ją w części tj. w zakresie punktu IV sentencji, zarzucając naruszenie art. 106 ust. 1 ustawy. Jednocześnie wniósł o uchylenie decyzji w zakresie pkt IV sentencji, ew. o jej zmianę w tym zakresie poprzez zmniejszenie wartości kar pieniężnych nałożonych na przedsiębiorcę. W uzasadnieniu podniósł, że w sytuacji, gdy naruszenie przepisów zostało już usunięte przez przedsiębiorcę, nałożenie kary może okazać się środkiem nieprzydatnym a zwłaszcza niekoniecznym do osiągnięcia zamierzonego celu. Przedsiębiorca na skutek praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów – określonych w punktach I,II i III decyzji – nie odniósł żadnych korzyści finansowych. Brak zapisu, że gwarancja nie wyłącza uprawnień kupującego z tytułu niezgodności towaru z umową (pkt. I sentencji) nie wpływał w żaden sposób na sytuację konsumentów. Zgłaszane przez konsumentów roszczenia z tytułu gwarancji były rozpatrywane zgodnie z warunkami gwarancji opisanymi w umowie sprzedaży. Także zaniechanie wręczenia konsumentom wzoru odstąpienia od umowy nie spowodowało uzyskania korzyści ponieważ o prawie odstąpienia klienci byli informowani w treści umowy. Co do postanowienia ograniczającego prawo wyboru sądu właściwego do rozpoznawania sporów na tle umów powód podniósł, że postanowienie to nie wpływało na sytuację konsumentów ponieważ żadne postępowanie sądowe nie zostało wszczęte w czasie stosowania tego postanowienia. Ponadto powód podniósł, że nałożone kary są wygórowane i nie spełniają przesłanek przepisu art. 111 ustawy. W przedmiotowej sprawie żadne ze stwierdzonych naruszeń nie wywołało rzeczywistych skutków dla konsumentów. Skutki miały charakter potencjalny. Waga, ciężar i szkodliwość naruszenia przepisów była niewielka. Wina sprawcy była nieumyślna. Do przedmiotowej decyzji powinny zostać zastosowane okoliczności łagodzące, a w szczególności fakt zaprzestania naruszenia w toku postępowania. Powód nie dopuścił się wcześniej praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. (k. 13 – 17)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie. Pozwany podniósł, iż ustalając wysokość kar za poszczególne naruszenia wziął pod uwagę całokształt okoliczności mających wpływ na wymiar kary. Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem powoda, że jego działanie nie wywołało żadnych skutków, Działalnie zostały uznane za bezprawne, czego powód nie kwestionował. Działania podejmowane przez powoda powinny w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Sam fakt niewywiązania się powoda z obowiązków nałożonych na niego przez ustawodawcę, na skutek których nie otrzymali oni właściwej informacji mógł wpłynąć na ich zachowanie, i dlatego uznać należy go za naganny. Nałożona kara ma charakter nie tylko represyjny ale i prewencyjny. (k. 30 – 33)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. N. prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m. in., sprzedaż bezpośrednia wyrobów tekstylnych poza lokalem przedsiębiorstwa.

dowód: wydruk z CEiIDG (k. 15 akt adm.)

zaświadczenie z ewidencji działalności gospodarczej (k. 20)

Umowy sprzedaży zawierane są w oparciu o wzorzec umowy pod nazwą „Zamówienie i umowa sprzedaży”. W treści wzorca powód nie zawarł informacji, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza, nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.

dowód: wzorce umowy (k. 22 – 24 akt adm.)

Od dnia 2 lipca 2013 r. powód – przy zawieraniu umów - wręczał konsumentom dokument, w którym informował, że gwarancja na sprzedany towar konsumpcyjny nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z niezgodności towaru z umową.

dowód: pismo powoda z dnia 8 lipca 2013 r. (k. 42 – 43 akt adm.)

informacja dla konsumentów (k. 48 akt adm.)

Przy zawieraniu umów z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa powód nie wręczał im wzoru odstąpienia od umowy.

dowód: twierdzenia pozwanego o okolicznościach, którym powód nie zaprzeczył i które Sąd uznał za przyznane i udowodnione na podstawie art. 229 i 230 k.p.c. (k. 86)

wzorzec umowy (k. 22 akt adm.)

W dniu 15 października 2012 r. powód umieścił we wzorcu umowy wzór oświadczenia o odstąpienia od umowy.

dowód: wzorzec umowy (k. 24 akt adm.)

We wzorcu umowy stosowanym w obrocie z konsumentami powód stosował również postanowienie umowne o treści „Ewentualne spory wynikające z realizacji niniejszej umowy rozstrzyga Sąd Rejonowy w Poznaniu”.

dowód: wzorzec umowy (k. 22 akt adm.)

W dniu 15 października 2012 r. postanowienie powyższe zostało zastąpione zapisem w brzemieniu: „Ewentualne spory wynikające z realizacji niniejszej umowy rozstrzyga właściwy Sąd Rejonowy”.

dowód: wzorzec umowy (k. 23 akt adm.)

W roku 2012 przychody powoda wyniosły (...)zł.

dowód: zeznanie podatkowe (k. 74 – 75 akt adm.)

Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zgromadzonym w sprawie dokumentom; ustalenia Sądu znajdują uzasadnienie we wszystkich przeprowadzonych dowodach, które zostały powołane przy ustalaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód nie kwestionował ustaleń dokonanych w toku postępowania administracyjnego, w szczególności nie podważał okoliczności, iż jego działania stanowiły praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Odwołanie dotyczyło wyłącznie zasadności nałożenia kary i jej wysokości.

Zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Z uwagi na powołany przepis postępowanie w niniejszej sprawie zostało ograniczone do zbadania kwestii zasadności wysokości orzeczonej kary, w tym okoliczności od których wysokość ta zależy.

W ocenie Sądu zarzuty odwołania stanowią jedynie polemikę ze stanowiskiem Prezesa UOKiK i jako takie nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd w całości podziela ocenę pozwanego co do zasadności orzeczenia kary jak i zasadności jej wysokości. Jest bezsporne, że powód dopuścił się naruszeń ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – naruszenia zakazu

określonego w art. 24 ust 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zatem Prezes UOKiK na podstawie art. 106 ust. pkt 4 ustawy był w pełni uprawniony do nałożenia na powoda kary pieniężnej.

Powód nie przedstawił w odwołaniu żadnych okoliczności podważających zasadność nałożenia kary. Zarzut niewłaściwego zastosowania art. 106 ustawy nie zasługiwał na uwzględnienie.

Bez znaczenia dla oceny zasadności decyzji w zakresie wysokości nałożonej na powoda kary jest okoliczność, że praktyki powoda nie przyniosły powodowi korzyści finansowych.

Zgodnie z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W ocenie Sądu kary w orzeczonych wysokościach uwzględniają wszystkie kryteria wskazane w art. 111 ustawy.

Jak trafnie wskazano w odpowiedzi na odwołanie, praktyka określona w punkcie I zaskarżonej decyzji powodowała, że konsumenci nie otrzymywali informacji zgodnie z wymaganiami narzuconymi przez przepisy ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej. Praktyka ta trwała dłużej niż rok i miała charakter powszechny. W konsekwencji konsumenci nie mieli wiedzy o wszystkich prawach im przysługujących, a mianowicie, że w sytuacji wystąpienia niezgodności towaru z umową mogą dochodzić swoich praw również z tego tytułu, a nie wyłącznie na podstawie warunków gwarancji. Na skutek działań powoda konsumenci nie otrzymali właściwej informacji co niewątpliwie mogło wpłynąć na ich zachowanie, i dlatego działanie to należało uznać za naganne. Okolicznością łagodzącą w tym zakresie był fakt nieumyślności naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Kara w wysokości (...) przychodu uzyskanego przez powoda w 2012 r. nie wpłynie negatywnie na działalność powoda.

Z kolei zaniechanie wręczenia konsumentom wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy (pkt II sentencji) należało ocenić jako zachowanie o znacznym stopniu szkodliwości. Praktyka ta mogła naruszać istotne interesy ekonomiczne konsumentów, którzy nie posiadając precyzyjnych informacji zrezygnowali lub mogli zrezygnować z odstąpienia od umowy, a w konsekwencji ponieść znaczne koszty. Okolicznością łagodzącą w omawianym zakresie był fakt krótkotrwałości bezprawnej praktyki a także nieumyślność działania powoda. Kara w wysokości (...) przychodu za rok 2012 jest w istocie sankcją symboliczną i jest współmierna do możliwości finansowych powoda.

Co do praktyki określonej w punkcie III sentencji Prezes UOKiK słusznie zauważył, że stosowanie postanowienia wzorca umowy wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych ocenić należało jako umiarkowanie dotkliwe. Powód, jako profesjonalny uczestnik obrotu rynkowego, ma szczególnie obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności działań z przepisami prawa. Przedsiębiorca powinien mieć świadomość, że stosowanie klauzul uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru postanowień prowadzonego przez Prezesa UOKiK jest bezprawne. Rejestr ten jest jawny i każdy przedsiębiorca konstruujący wzorzec umowy na potrzeby prowadzonej działalności powinien porównywać treść wzorca z zawartością rejestru. Podobnie jak w przypadku ww. praktyk, Prezes UOKiK trafnie ocenił, że praktyka powoda nie nosiła znamion umyślności. Orzeczona kara za opisywane naruszenie przepisów ustawy stanowi równowartość jedynie (...) przychodu powoda osiągniętego w 2012 r. i z pewnością nie wpłynie negatywnie na możliwość dalszego prowadzenia działalności gospodarczej przez powoda.

Wskazane przez powoda w odwołaniu okoliczności łagodzące (zaniechanie stosowania praktyk, ich krótkotrwałość, a także nieumyślność powoda oraz brak uprzednich naruszeń), skutkujące – zdaniem powoda – koniecznością obniżenia orzeczonych przez Prezesa UOKiK kar zostały uwzględnione przez pozwanego już na etapie postępowania administracyjnego. W ocenie Sądu nie ma podstawy, by miarkować ponownie wysokość nałożonej kary w oparciu o te same okoliczności.

Podnoszony w odwołaniu zarzut, iż bezprawne praktyki powoda nie wywołały rzeczywistych, negatywnych skutków po stronie konsumentów jest niezasadny. Okoliczności podnoszone przez powoda zostały uwzględnione przez organ regulacyjny, czego wyrazem m. in. było nałożenie kar pieniężnych w dolnych granicach ustawowych.

Z kolei zarzut, iż powód nie odniósł żadnych korzyści finansowych z tytułu popełnionych naruszeń jest, w ocenie Sądu, bez znaczenia dla oceny zasadności rozstrzygnięcia Prezesa UOKiK w zakresie wysokości nałożonej kary.

Konkludując, w niniejszej sprawie Prezes UOKiK dokonał trafnej oceny przesłanek mających wpływ na wysokość kary.

Z powyższych względów na podstawie art. 479 indeks 31a § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 14 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z dnia 3 października 202 r.) zasądając od powoda, który przegrał proces, na rzecz pozwanego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Malinowska